

Treball social a la xarxa

Victòria Mir Labalsa¹

Resum

Les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) obliguen les professions a readaptar-se, i avui podem afirmar que ja no és una opció la no-presència en les xarxes socials del que els treballadors socials són, fan i proposen. Aquest article és una invitació a entrar a la xarxa, a descobrir companys de professió d'aquí i d'arreu del món, que creen i comparteixen continguts de treball social i que ens conviden a sumar i a incorporar una actitud de treballadors socials 2.0.

Paraules clau: TIC, xarxa, treball social 2.0.

Per citar l'article: MIR LABALSA, Victòria. Treball social a la xarxa. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball social de Catalunya, desembre 2013, n° 200, pàgines 151-156. ISSN 0212-7210.

Abstract

Information and Communications Technologies oblige professions to readapt. Nowadays it is no longer an option not to be part of social networks in which social workers 'are, do and propose'. This article is an invitation to get in the network, to meet colleagues from here and abroad who create and share social work contents and who invite us to incorporate a 2.0 social work attitude.

Key words: ICT, net, 2.0 social work.

¹ Treballadora social. Centre d'Atenció Primària de Salut Gatassa i Ronda Prim de Mataró (ICS). vikimir@hotmail.com.

“Li he parlat (a en Wang) de les múltiples possibilitats que té Internet per a l'accés a la informació, per connectar amb altres persones i establir diàlegs, fer sinèrgies... fins i tot per a l'activisme social. I hi està d'acord, però té dubtes. Li argumento que no pot anar en contra dels temps...”

CELIAMÉNDIZ ARILLA, P. Bloc.
*Las tribulaciones de un chino en los servicios sociales.*²

El gran desenvolupament tecnològic que s'ha produït no fa tants anys, el conegut cercador Google n'acaba de complir quinze, ha impulsat el desenvolupament de la societat del coneixement que permet l'apropiació crítica i selectiva de la informació protagonitzada per ciutadans que saben com aprofitar-la, i, al voltant d'aquest concepte, sorgeixen professions i feines noves, o es readapten les professions existents.

La influència de la tecnologia sobre la societat ha estat clarament explicitada per Kranzberg, en la seva llei sobre la relació entre tecnologia i societat.

“La tecnologia no és bona ni dolenta, ni tampoc neutral, però aquesta relació no s'ha d'entendre com una relació fatalista i determinista, sinó que al nostre entendre ens condueix a noves situacions i plantejaments que han de dur a través de la investigació i l'anàlisi dels seus efectes a prendre posicions que marquin el camí i la direcció a seguir atenent a la societat que volem construir”

Què són les TIC

Les **TIC o tecnologies de la informació i les comunicacions** és un concepte que sorgeix de la convergència i la

integració entre la informàtica, els ordinadors i les telecomunicacions.

Les TIC i els sistemes d'informació són elements estratègics i transformadors que poden aportar múltiples beneficis als **usuaris** en la seva atenció, als **professionals** en dotar-los d'eines de treball millors, i contribuir a l'eficiència i la sostenibilitat de les **organitzacions en què treballem**.

Internet es pot definir com la Xarxa de xarxes, també anomenada xarxa global.

És bàsicament un sistema mundial de comunicacions que permet accedir a la informació disponible en qualsevol servidor mundial, així com interconnectar i comunicar ciutadans.

Podem veure la seva evolució en tres etapes:

Web 1.0. Es basa en la societat de la informació, en mitjans d'entreteniment i consum passiu (mitjans tradicionals, radio, TV, e-mail). Les pàgines web són estàtiques i amb poca interacció amb l'usuari (pàgines per llegir, revistes, bases de dades, webs especialitzades).

Web 2.0 o web social. Es basa en la societat del coneixement, l'autogeneració de continguts, en mitjans d'entreteniment i consum actiu. En aquesta etapa les pàgines es caracteritzen per ser dinàmiques, els usuaris interaccionen i esdevenen al-

² <http://tribulacioneschino.blogspot.com.es/> [Consultat 28/08/2013]

hora generadors, intercanviadors, consumidors i difusors d'informació.

La potencialitat de les eines 2.0 i els seus canals de comunicació és enorme pel que fa a la possibilitat de crear xarxes o comunitats d'usuaris amb interessos o preocupacions comuns.

Els recursos 2.0 són avui en dia àmpliament coneguts. Blocs, espais wiki, podcasts, microblogging, xarxes socials i comunitats virtuals tenen el seu reflex en noms com Twitter, Facebook, Youtube, Flickr o Slideshare, per citar només alguns dels exponents més populars.

Web 3.0. Fa referència a la transformació de la web en una base de dades, un moviment cap a la fabricació de contingut accessible per a múltiples buscadors, la influència de la intel·ligència artificial, la Web semàntica o la Web GEOespacial.

Ús de les TIC

El volum de dades a la xarxa segueix creixent fins arribar a quotes impensables fa uns anys. La Fundació Orange, a l'informe anual 2013 sobre el desenvolupament de la societat de la informació a Espanya, ens diu que el 68% de les llars espanyoles té accés a internet i que més de la meitat d'aquests internautes es connecten a la xarxa cada dia.

No tothom, però, hi accedeix al mateix ritme ni hi participa amb la mateixa intensitat. Si parlem de població general es poden veure quins són els factors responsables de diferències en l'accés i ús de les TIC entre els diferents grups de població. Rendes baixes, gènere, edat avançada, hàbitat poc poblat o els baixos nivells de formació influeixen en la integració de les per-

sones en la societat de la informació. Hi ha una relació estreta entre inclusió digital i inclusió social. Aquesta desigualtat també ha de ser objecte d'atenció dels treballadors socials i seria objecte d'un altre article.

I els treballadors socials?

Els estudis actuals del Grau en Treball Social incorporen, en gran mesura, les TIC (presentació de treballs, creació de blocs, cerca de documentació, etc.).

Si pensem en el col·lectiu que està exercint actualment, podem destacar que un gruix important està format per dones i joves, resultat del gran creixement de la professió en les últimes dècades, i que, per tant, probablement, i per les dades exposades abans, formen part del grup d'internautes.

Caldria conèixer quina es la participació que fan els treballadors socials en relació amb les TIC, no només en el seu ús lúdic, sinó en la recerca de continguts, com a mitjà de desenvolupament professional i com i quan les utilitzen.

L'any 2008 ens deia, en aquesta mateixa revista, en Miguel Miranda:

"La pena és que, sento dir-ho, es llegeix poc, es compren pocs llibres, ens subscriuim a poques revistes professionals..."

Quan avui es parla de web 2.0 en entorns de professionals en actiu encara trobes molta gent que se sent aliena a les possibilitats per compartir i millorar professionalment a través de la xarxa.

Aquesta actitud no es pot sostenir si es vol ser exigent amb el que pot oferir la professió i els que l'exercim. Les TIC ens ajuden i **ja no és una opció la no-pre-**

sència en les xarxes socials del que els treballadors socials són, fan i proposen.

Treball social 2.0

Altres professions han iniciat el procés de definició de la seva vessant 2.0. Seguint aquestes propostes podríem definir el treball social 2.0 com una actitud versada en el treball social que utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les seves eines per a la interrelació entre professionals **per compartir i crear coneixement**, a partir de les millors pràctiques i la reflexió teòrica del treball social en totes les seves vessants i intencions, tant entre professionals del treball social com entre professionals i usuaris o altres professionals o institucions.

La veritat és que a la xarxa hi ha molt contingut generat per treballadors socials. En res que et moguis trobes molta informació, ajuda professional per l'atenció diària, la docència i fins i tot la recerca.

Només a tall d'exemple, i si parlem d'informació, podem accedir en línia en obert per exemple a revistes de treball social, tant al nostre país o d'altres, i podem subscriure'ns a centres documentals com per exemple Dixit (<http://www20.gencat.cat/portal/site/dixit>), que té com a objectius, entre d'altres, potenciar la difusió, l'intercanvi i la generació de coneixement en l'àmbit dels serveis socials i obre canals de participació als professionals mitjançant el debat i la publicació d'experiències.

O subscriure's al butlletí electrònic mensual Sura a l'adreça <http://www.ts.ucr.ac.cr/bv/sura.php>, que de manera gratuïta et permet estar al dia de les últimes

novetats del treball social a l'Amèrica llatina. No oblidem els continguts que periòdicament ofereix el col·legi de treball social.

I també podem trobar treballadors socials que expressen les seves inquietuds en blocs.

Des de principis del 2013, a la web del Consejo General del Trabajo Social hi ha acollida la BlogoSfera, <http://www.cgtrabajosocial.com/consejo/blogotsfera>, l'espai físic on es reuneixen blocs de treball social, i que està obert a noves incorporacions de professionals. Són treballadors socials molt actius en les xarxes socials, i que usen les seves bitàcoles per difondre les seves reflexions i conviden a la participació. Al twitter es coneix com a #BlogoSfera.

Per una altra banda tenim treballadors especialitzats com Malcom Payne, que periòdicament editen en el seu bloc *social workandend of life*. <http://sweol.wordpress.com/>

També hi ha molts blocs a altres països. A Estats Units tenim la NASW, <http://www.naswdc.org/> (Associació Nacional de Treballadors Socials), que periòdicament actualitza continguts i ofereix referències dels millors blocs de treball social i d'espais interessants per als professionals.

A més a més podem trobar grups de Facebook que han creat treballadors socials de diferents països als quals és fàcil d'accedir-hi. Aquests grups no només tenen un contingut professional sinó també de relació i lúdic.

Per últim, un altre aspecte important són els espais de recerca de treball social com per exemple seria el *communitycare* (<http://www.communitycare.co.uk/>).

Una de les dificultats d'aquest món tan

ampli i que tenim al nostre abast, internet, és que una gran part de les webs, blocs, webs de recerca, etc. són en anglès. Això, per a les generacions que no tenen l'anglès incorporat té una solució que són els traductors en línia que faciliten l'accés a aquesta informació, tot i que hem de ser conscients de la pròpia limitació que té aquesta eina. És important que es corregeixi aquesta mancança en les noves promocions de treballadors socials.

En definitiva, podem accedir a molts continguts oberts de treball social de la resta del món. És important, però, tenir dos punts clars: en primer lloc cal ser curiosos amb la informació que trobem a la xarxa i saber discernir entre les opinions i les dades que tenen una base científica i

com les utilitzem en el desenvolupament de la nostra professió, i, en segon lloc, hem de tenir clar que depèn de tots nosaltres que aquesta comunitat de treball social 2.0 segueixi endavant.

Com recorda sempre Jose Ignacio Santás en el seu bloc *pasiónporeltrabajosocial* <http://pasiónporeltrabajosocial.blogspot.com.es/>

“crea o subscriu-te a blocs, entra a webs d'interès professional, obre't un compte a twitter i fes-te seguidor de gent o entitats interessants, o a Facebook...”

Participa de la comunitat de treballadors socials en línia!!!

It's up to you!!!

Estem a un clic!!!

Bibliografia

- FUNDACIÓ ORANGE. *Informe anual 2013 sobre el desarrollo de la sociedad de la información en España*. ISSN 2174-3886. Consultable a www.fundacioorange.es
- GIRONÈS GARCIA, X. *Fisioteràpia 2.0*. Societat Catalano-balearde fisioteràpia.[consulta 14/10/2013].
- <http://www.acmcb.es/files/425-4873-DOCUMENT/>.
- GÓMEZ GARCÍA, R. i TORICES BLANCO, A. “Los trabajadores sociales en la primera década del siglo XXI. A cuarenta años de la publicación de Situación del servicio social en España”, en *Cuadernos de Trabajo Social* (Vol. 25-2, 2012). ISSN 0214-0314.
- KRANZBERG, M. “Science-Technology-Society: It's as Simple as XYZ!”, en *Theory into Practice*. 1985. Citat per BELLOCH, C. a *Las tecnologías de la información y la comunicación (TIC) como recurso para la educación*. <http://www.uv.es> [consulta 14/10/2013].
- LAGARES, M. P.; SARASOLA-SANCHEZ-SERRANO i CARMONA, M. “Trabajo social y nuevas tecnologías”, en *Portularia* (Vol II, Extra, 2012). ISSN 1578-0236.
- MIRANDA ARANDA, M. “Apuntes para una reflexión sobre nuestra propia historia”, en *RTS*, núm. 184 (agost 2008). ISSN 0212-7210.
- PAVA BARBOSA, L. M. “Trabajo social, globalización y sociedad del conocimiento”, en *Tendencias y retos*, vol.17, núm. 2 (juliol-desembre 2012). ISSN-0122-9729.